

čez. Pietmontežki vojaki so nam večkrat rekli, de se nočejo več zoper nas vojskovati, in de le težko čakajo, kdaj de bomo tje prišli, de bi k nam prestopili. Iz Sesto Calende smo šli v Varese, kjer smo še zdaj! Lahje so spet enmalo začeli se napihovati in nekeje na Francoze štejejo. Pa nej se le še enkrat vzdignejo, tepeni bojo, de še nikoli tako, in če lih tudi Francozje pridejo jim pomagat. Obéh se nič ne bojimo, kér slovenskiga duha smo! — Govori se pri oficirjih, de bo kmalo spet vojska, in če Piemontezi ne bojo šli nad nas, jih bomo pa mi ob kratkim začeli šegatati z kuglami in smodnikam.“

„Z eno besedo, komej tukej armade čakajo, de bi se spet vojska začela!“

„No, Tonče! kaj kej dela vaša pravicoljubna Slovenija, ali še zmirej hodi na dan? kako je z našim jezikam kej? Tonče! tudi pri nas v daljni deželi, kjer te kterikrat eviva! slišmo vpiti, so se jeli slovenskiga jezika poprijemati. Kmetijske Novice dobivam od eniga gosp. oberlajtnanta,*) ktere skorej vsak dan gmajnarjem práv z veseljem zavolj naše ljube domovine in tudi feldbebelnam berem in jih razlagam. Kar me pa nar bolj veseli, je tó, de eniga oficirja zdaj učim brati in govoriti slovensko. Verjemi mi Tonče! še nobeniga dela nisim s takošnjim veseljem opravljal. — Skorej vse za našo slovensko domovino živí in gorí. Nej živí naša draga Slovenija!“

„Druziga Ti ne vé m nič več pisati, kakor de se za Slovenijo trudi, zdrav ostani in piši kterikrat na

Svojiga prijatla

Janeza Pirnata, korporala.

Iz deržavniga zbora.

Na dalje je deržavni zbor od 19. do 25. tega mesca enoglasno sledeče ustavne postave sklenil:

„Svoboda osebe (persone) je zagotovljena.“

„Nobeniga ne smejo postavnimu sodniku odtegniti; privilegirane in snemne sodbiša ne smejo biti.“ (To se pravi: Enaka pravica je za vse — ne pa de bi en stan eno, drugi stan pa drugo sodnico imel. Vsak pregrešek mora enaciga sodnika imeti, nej ga dopernese žlahtnik ali pa delavec; malarji malajo pravico z zavezanimi očmi, ki ne dela razločka med stanovi).

„Nihče se ne sme zapreti drugači, kakor po povelju sodnika iz gotovih vzrokov; samo takrat se sme tudi brez povelja zapreti, ko je bil na hudodelstvu ravno zalezen.“

„Ukaz za zapéro se mora vjetimu berž podati, ali pa zadnjič v 24 urah potem, ko je bil vjet.“

„Vsak, kteri je bil od služabnikov, ki so v očitno varnost postavljeni, vjet, se mora v 24 urah svoji postavni sodbi izročiti, ali pa izpustiti.“ (Neizrečena krivica je bila dozdej ta, de so eniga in družiga po več dni, tednov ali clo mescov v ječah mezdili, predin je začel sodnik njegove pregrehe še le preiskovati. Ne vé mo: ali bo ravno 24 ur dovolj, de se bo pregreha preiskala in de se bo mogel pregrešnik v tem času svojimu sodniku izročiti — to pa je práv in mora biti, de sôdbe hitro tekó; dozdej so se ravnale večidel práv po polžovim.)

„Vsak obdolžen nej se v prostosti (ne v ječi) sodi proti tem, de poroštvo ali kavcjon zastavi, ktero sodnik po postavah odloči, ako niso po kaznovavnih postavah odločene okolišine take, de se mora obdolžen zapreti.“ (Za

*) Mende od gosp. Tysna, ki je že več lét zvest prejemnik Novic in jih tudi v ptuji deželi ni v nemar pustil.

Vredništvo.

vlačugarje, tatove in roparje takó noben pošten človek ne bo porok, sicer se pa vender zna zgoditi, de ni vsak, ki je kakiga pregreška obdolžen, tudi v resnici pregrešnik; za taciga, posebno če ima družino prerediti, je práv, če se v prostosti sodi in se le potem zaprè, kader je bil kriv spoznan in obsojen.) —

„Opravila pred sodništvam v deržavljanskih in kaznovavnih zadevah (Civil- und Strafsachen*) so občinske (očitne) in ustne (z besedo). Sneme od te postave določi postava.“ (To je velika dobrota, de vse take sôdbe bojo očitne in z besedo opravljene. Če bi pa kaka pravda utegnila posebno nesramne in pohujšljive reči zadeti, pa ne bo očitna, in to je tudi práv.)

„V kaznovavnih zadevah veljá zatožbina pravda. Prisežne sodništva imajo vsakokrat pri politiških in tiskarnih pregreških krivico ali nekrivico spoznati (ali razsoditi).“

„Nihče se ne sme zavoljo kakiga kazniviga djanja vnovič pred sodbo postaviti, če ga je bilo prisežno sodništvo ravno zavoljo tega djanja že enkrat „nekriviga“ spoznalo. Le takrat se zna to zgoditi, ako je bilo celo pervo opravilo zaverženo.“ —

Pri novi volitvi zborniga predsednika je bil Smolka predsednik izvoljen, Hein in Pretis pa sta bila predsednikova namestnika izvoljena.

Na vprašanje gosp. Ambroža zavolj gojzdnih pravic (poglej 4. list Novic), je odgovoril minister Stadion: „de te pravice še ostanejo, kakor so bile poprej, dokler ne bo ta reč popolnoma dokončana; — de pa kmetje predelječ segali ne bojo, nasproti pa tudi de ne bojo grajšine kmetam njih pravice kratile, se imajo gojzdne postave zvesto spolnovati.“ (Poglej: ministerski ukaz v današnjim listu).

Gosp. Ulepič je v zboru vprašal ministra: „ali se bo v Ljubljani vseučiliše (Universität) napravilo, kjer je za obširni obsežek slovenskih deželá tako potrebno.“ Če ima enakopravnost (Gleichberechtigung) resnica biti, morajo slovenske dežele vseučiliše dobiti, kjer pravo omikanje jezika in izobraženje splošno v narodskim duhu zamore le iz vseučiliša izvirati. — Željno pričakuje cela Slovenija odgovora ministerskiga!

Novičar iz Ljubljane.

Somenj v Ljubljani o sv. Pavlu je bil zavoljo dveh rečéh imeniten: vreme je bilo kakor spomladi, kupcov pa je bilo toliko, de kramarji že davnej niso toliko skupili, kakor ta somenj; to je znamenje, de je še veliko denarja med ljudmi, čeravno so večidel le s popirjem barantali. — „Veseli dan“ ali „Matiček se ženi“, vesela igra v gledišu pred somnjem ta dan od slovenskiga društva napravljena, je ljudém močno dopadla; gledišje je bilo tako polno, do se je vse tērlo, in slovenskimu društvu je ta igra čez vse stroške naklonila gotovih 124 gold. Vsaki dan se bolj prepričamo, de tudi Ljubljana na Slovenskim stoji, čeravno nekteri še tega zapopasti ne morejo. — V Žabnici med Krajnjem in Loko so vjeli kmetje unidan 2 nar večí tatova; eniga so takó nabili, de je kmalo umerl. Od ravno te tatinske družbe so pa kmalo potem tudi dva vjeli na Jezeru (Seeland) na Koroškim — in tako se bo razkropilo gnjezdo tatov, ktere kmetje že davnej zalezujejo, pa jih dozdej niso mogli v pest dobiti. Práv je, de se taki derhali močno na pete stopa — ubijati pa vjete, to pa ne gré; sej je sodna gospóska, de jih sodi in kaznuje. — Gosp. Ambrož je na pritožbo v Slovenii (2. list), de za slovenske de-

*) Če nam vé kdo za besedo »Civil« dobro slovensko besedo povedati, ga prosimo, nej nam jo na znanje da. Beseda »Civil« ima obširin pomén. Vredništvo.